

НАУРА

Еженедельная газета Нуринского района

№ 24 (4633)
СУББОТА,
10 июня
2000 года

Газета издается с 1 мая 1963 года

ГАЗЕТА ВЫХОДИТ НА КАЗАХСКОМ И РУССКОМ ЯЗЫКАХ

ЦЕНА ДОГОВОРНАЯ

ГЛАВНОЕ - БЫТЬ ВСЕГДА В ЛАДАХ С ЗАКОНОМ

Прокуратура района отмечает, что при снижении общей преступности, преступления из категории тяжких остаются на прошлогоднем уровне.

Обращает на себя внимание, так называемая, "стабильность" данных по совершенным преступлениям в состоянии алкогольного опьянения (31 в 1999 году и 28 в 2000 году за указанный период), при этом уровень общей преступности в нынешнем году снизился, а преступления, совершаемые в состоянии алкогольного опьянения возросли.

Усиление прокурорского надзора за законностью представлений о расследовании дало свои положительные результаты. Если в прошлом году к 22 мая прокуратурой возвращено на дополнительное расследование 9 завершенных уголовных дел, то в нынешнем году возвращено на дополнительное расследование 2 уголовных дела.

Прокуратурой района с начала 2000 года при даче санкции на лиц, совершивших тяжкие преступления, в особенности по скопированию, в качестве меры пресечения применялось только содержание под стражей.

Однако увеличилась тенденция по жалобам в прокуратуру района на противоправные действия сотрудников полиции. Только в мае месяце нынешнего года поступило к нам 5 жалоб указанного характера, что не может не вызвать тревогу. У нас в районе не проводятся социологические опросы населения по критериям доверия к органам полиции, но если бы таковые проводились в этом месяце, то о результатах можно было бы догадываться.

С момента выхода Закона Республики Казахстан "О борьбе с коррупцией" практически все проверки проводились прокуратурой района. Данный вопрос рассматривался на Координационном Совете правоохранительных и контролирурующих органов Нуринского района в 1999 году, однако положительных сдвигов пока не видно. Пора ставить вопрос об ответственности некоторых руководителей государственных органов за неисполнение Закона РК "О борьбе с коррупцией".

В нынешнем году прокуратурой района проведено две проверки, в ходе которых было выявлено 2 коррупционных правонарушения. По мерам прокурорского реагирования был освобожден от занимаемой должности бывший аким пос. Шубаркули. Кроме этого, устранены нарушения законности в ветеринарно-контрольной станции района.

В конце прошлого года на Координационном Совете рассматривался вопрос "О состоянии раскрываемости и расследования преступлений, свя-

занных с хищением цветного металла и кабельной продукции". В адрес Нуринского РОВД было выдано ряд замечаний, однако сохранность линии электропроводов силами как Нуринского РЭС, так и исполнительными структурами на местах оставляют желать лучшего. В прошлом году Координационным Советом было рекомендовано создание в населенных пунктах общественных формирований по охране и патрулированию в населенных пунктах в ночное время, но однако ни одной общественной организации не создано. Для примера скажу, что в некоторых южных регионах страны в населенных пунктах созданы кооперативы из числа безработных по охране населенных пунктов, которым оплата труда выплачивалась самими жителями села.

Имеется тенденция роста преступлений среди несовершеннолетних в нашем районе. К сегодняшнему числу шесть несовершеннолетних лицами совершено 6 преступлений, из них 4 в составе группы лиц и тремя несовершеннолетними совершено по два преступления.

Для лучшего взаимодействия исполнительных структур по применению законодательства по несовершеннолетним по инициативе прокуратуры района в нынешнем году создан Координационный Совет по применению законодательства Республики Казахстан по несовершеннолетним, а потому надеемся, что результаты работы данного органа не заставят себя ждать. 10 мая 2000 года на Координационном Совете правоохранительных и контролирующих органов района уже рассматривался вопрос "О динамике роста преступлений среди несовершеннолетних в районе", где было принято решение Совета, исходя из реалий сегодняшней жизни и особенности нашего региона.

Более менее благополучное состояние по статистическим данным по преступлениям, связанным с наркотическими средствами (в 2000 году не возбуждалось), однако самодовольством заниматься правоохранительные органы не собираются и определенная работа в данном направлении ведется.

Борьба с преступностью и коррупцией в нашей Республике уже ведется совместно с общественностью, но без улучшения взаимодействия исполнительных органов и правоохранительных структур, в том числе в вопросе материально-технического обеспечения, повышения юридических навыков как государственных служащих, так и среди населения, большой прорыв невозможен.

Б. АХМЕТОВ,
прокурор Нуринского района.

НЕТ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ, НЕТ И ПОЛОЖИТЕЛЬНЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ

Согласно плану мероприятий акима Нуринского района по реализации Указа Президента Республики Казахстан от 20 июня 1997 года № 3558 "О государственной программе РК по борьбе с преступностью на 1997-1998 годы и основным направлениям правоохранительной деятельности до 2000 года" и Закона РК "О борьбе с коррупцией" - отделом внутренних дел Нуринского района проделана немалая работа по ее реализации.

В результате принятых мер состояние криминальной обстановки в районе характеризуется сокращением количества преступлений общей и общеуголовной регистрации, в том числе тяжких и особо тяжких видов. Так, за отчетный период года по району зарегистрировано на 32,4% меньше преступлений в сравнении с аналогичным периодом 1999 года. На 25,9% снижено количество преступлений общеуголовной регистрации (с 81 в 1999 году до 60 в 2000 году).

За четыре месяца и 20 дней 2000 года наблюдается снижение преступлений против личности (на 16,7%), 5 в 2000 году против 6 в 1999 году, все преступления раскрыты. Преступлений против общественного порядка зарегистрировано меньше на 51,9% (13 против 27). Их доля в уголовной преступности составляет 21,7%.

Более 50% от общего количества преступлений составляют имущественные - 41 факт, из которых 40 краж чужого имущества.

За 4 месяца 2000 года не зарегистрировано таких видов преступлений, как разбой, мошенничество, вымогательство, преступления, связанные с наркотическими и сильнодействующими веществами.

По-прежнему существует ряд нерешенных вопросов по предупреждению краж скота у населения района:

- не налажено взаимодействие по выдаче справок на перевозку скота и мясopодукции между полицией, акимами сел, ветработниками;

- рейды по пресечению фактов незаконного вывоза скота и мясopодукции проводятся силами полицейских без участия ветработников;

- граждане бесхозно выпускают скот на выпас, зачастую помещая для содержания скота не оборудованные соответствующим образом, отсутствуют заборные устройства;

- акимами сел не принимаются меры по созданию отрядов "Сарбазов".

Так, в результате имеющихся недостатков в профилактике краж скота на сегодняшний день мы имеем 11 нераскрытых преступлений (процент раскрываемости 38,9%).

По кражам цветных металлов

процент раскрываемости составляет 50%, кражи совершаются в основном с обесточенных и отдаленных линий электропередач, своевременность раскрытия преступлений данного вида затрудняется в связи с тем, что о совершенных преступлениях сообщается в РОВД несвоевременно, зачастую сообщения из РЭС поступают по почте без соответствующих материалов. Все недостатки в раскрытии краж цветных металлов, а также их профилактики вытекают из-за отсутствия элементарного взаимодействия. Примером служит факт совершения кражи алюминиевого провода А-35 в с. Захаровка, где из-за халатного отношения к исполнению служебных обязанностей электрика, несвоевременно выехавшего на осмотр линии, раскрытие данного преступления затруднено.

По вопросам технической укреплённости объектов всех форм собственности Нуринским РОВД направлено 46 представлений руководителям хозяйств об устранении недостатков по технической укреплённости объектов, ответов на направленные представления от руководителей хозяйств в РОВД не поступило. Из-за недостаточной технической укреплённости объектов создаются условия для совершения краж. Примером можно счи-

тать кражу крышек, клапанов, топливной аппаратуры с мандивора с. Майоровка. Несмотря на то, что неоднократно направлялись представления в АО "Агропромтехника" "Торговая база" (Гафитуллин), НРЭС (Бапанов Н.), однако имеющиеся недостатки по технической укреплённости не устранены, по-прежнему совершаются кражи с данных объектов.

Несмотря на активно проводимую антиалкогольную профилактическую работу 46,5% преступлений совершено в состоянии алкогольного опьянения. За отчетный период года в СЛПУ направлено 14 человек для принудительного лечения от алкоголизма, на учет к наркологу поставлено 40 человек, склонных к употреблению спиртных напитков. Выявлено правонарушений антиалкогольного законодательства 884.

За 4 месяца и 20 дней 2000 года зарегистрировано 72 преступления, из них раскрыто 55, следственным отделением направлено в суд 48 уголовных дел.

Ежедневно на совещаниях при начальнике РОВД рассматриваются вопросы оперативной служебной деятельности, подводятся итоги за истекшие сутки, ставятся задачи на предстоящий период.

Б. АХМЕДИЕВ,
начальник Нуринского РОВД, майор полиции.

САЯСИ ҚУҒЫН-СҮРГІНГЕ ЖӘНЕ АШАРШЫЛЫҚҚА ҮШЫРАҒАНДАРДЫ ЕСКЕ АЛУ КҮНІ

ОРЫН ТОЛМАС ӨКІНІШ

Мамыр айының 31-і жалпы еліміз көлемінде саяси қуғын-сүргінге ұшырап, қасіретін тартқан зиялыларымызды еске алу күні ретінде өткізілуде. Бұл күн өткен сайын өзінің құнын түсірмей, халық үшін жасалынған қасіретті терен де, түбегейлі түсінуге, әрі мәңгі есте сақтап аруақтарына бас июге арналған рәсімге айналды. Ауданымызда бұл істі ұйымдастыру әр уақытта сын сағаттарындағы адал ұлдарымызды тарих парағында, ұрпақтар санасында мәңгі қалдыру ниетінде нақты қалыптасып калды.

Жұрт танергені 11 сағатта алаңға жиналды. Қаралы жиында аудан әкімі Дауылбай Мейрамулы, әкімінің орынбасары Әдіша Көнекбайқызы, Киевка поселкесінің әкімі Балкен Мұхтарұлы және "Егемен Қазақстан" газетінің арнаулы тілшісі Мынбаев Нұрхан, ауыл тұрғыны Цокаева Раиса және апатты жылдарды көзімен көрген қарт ана Айдарханова Орынтайлар сөз сөйлеп, қате саясаттың құрбаны болған азаматтарды еске алып, сол кездің қасіретті тауқыметін тартқан халқымыздың өткен өмірінен әңгімеледі.

Халыққа арнап сөз сөйлеген аудан әкімі Құсайынов Д.М. былай деді:

- Жұрт күні бүгінге дейін сол апатты жылдарды көкіректерін кернеген ыза кекпен еске түсіреді. Қазақ халқы не көрмеді, бәрін де басынан кешірді. Аштан қырылды, нақақтан құрбан болды. Бірақ, көп ретте өзін ойлаймын, сірә, өзімізден де болды-ау деп. Голошешкінің күні бүгінге дейін құлағын шулатамыз. Қазақтың қазақшылығы, бақтастығы, күндеушілігі, бірлік-берекені бұзылып қалғанын ойсынды қасіреттің түп төркіні десем, қателеспейміз. Руһылықтың өзі осындай кесепаттардың бысып, жанбай жатып сөндіретін шаласы. Ондай келіспеіз жәйіттер бізде қазір жеке-желеңдіру кезеңінде де болып

отырған жоқ па? Бастықтары өзіміз сайлап аламыз деп алауыздықтар боп, экономикамыз құлдырады. Сүттей ұйған шаруашылықтар талаң-тарапқа түсті. Ыдырады. Мұнында арғы түбі сол баяғы ашаршылық сияқты қасыр-ретке апарып соқтырмасына кім кепіл? Ол үшін бірлігіміз болу керек. Өткен жылдары шаруашылықтар бидай себе алмады. Биыл ше? Тәуба деймін, кейбір жерлерде астық молшылығын жасауға мүмкіндік алдык. Береке-бірлікте болайық. Өткен күннің қасіреттерін, ата-бабаларымыздың басынан кешкен зорлық-зомбылықтарды ұмытпай осылай еске алып отырайық. Бүгінгі ұрпаққа сабақ болады. Аспан ашық, жұрт тыныш болып, бейбіт өмір сүрейік. Бәрде өз қолымыздан келеді, татулыққа, береке бірлікке бастаушы болайық - деді аудан әкімі Дауылбай Мейрамулы.

Саяси-қуғын сүргінге және ашаршылыққа ұшыраған құрбандарды еске алу кезінде қаралы жиынды ашып сөйлеген сөзінде поселка әкімі Балкен Мұхтарұлы сөз төркінін былай бастады. - Құрметті қауым! Қазақстан тарихының өткен кезеңдеріне ой жүгіртіп қарасақ, тағдырдың талай төлкегіне түсіп, халқымыз сан қилы қиындықтарды басынан кешіргенін көреміз. Бірақ сол қиындықтардың ішінде, орны толмас өкініш, азала да, қаралы кезең, қасіретті апат ретінде 1931-33 жылдардағы ашаршылық нәубеті бәрін де асып түседі. Кеңес үкіметі орнағаннан кейін, бұқара халықтар үшін біраз қуанышты өзгерістер болғаны рас, бірақ анығына келсек, жер мәселесі ақырына дейін шешілген жоқ. Ол көшпелі және жартылай көшпелі халықты отырықшылыққа көшіруге байланысты болды. Жалпы қазақтың зиялы қауымы, оның ішінде Міржақып Дулатов, Әлихан Бөкейханов, Ахмет Байтұрсынұлы және басқалары, сол сияқты 20-30 жылдары республикада басып

қызметте болған адамдар мұндай саясаттың қате екенін, дәстүрлі - шаруашылық жүйесін өрескел бұзуға болмайтынын ескерткен болатын. Бірақ партия ұйымының басшысы Ф. Голошешкин тұсында бұл мәселеге қарсы келген Т. Рыскулов, С. Садуақасов, С. Кожанов, Н. Нұрмақов сияқты басшылар Қазақстаннан шеттетілді, кейіннен "Халық жауы" деген атпен сотталып, ату жазасына кесілді. Қамау мен тұтқындау 1935-37 жылдары өршіп кетті. Осы жылдары адамдар малша қырылды. Адам құқы аяққа тапталды. Қазақ мемлекетінің басшыларын зиялыларын жаппай жою саясаты жедел де, жан түршігерлік күйде жүргізілді.

Біз бүгін сол уақытта зорлық-зомбылық көрген, сол заманның тауқыметін көрген халқымызды, қате саясаттан құрбан болып, жойылып кеткен зиялы азаматтарымызды мәңгі ұмытпаймыз. Қаралы жиында аудан әкімінің орынбасары Әдіша Көнекбайқызы сөйлеген сөзінде кешегі алауыздық, күншілік пен рушылдық нышандары енді болмауын тіледі. Бұл Нұраның бойында сондай қиямет қайғылы үлкен ашаршылық болмағанын, әрі Нұраға жан-жақтан сол кезде панапан келгендердің өзі жан шақырып, ел болып кеткенін айтты. Әлі де бейбіт, тыныш заманда бірлікте, барды қанағат тұтуға шақырды. Сөзінің соңында басы құрбандарды бір минут еске алуға шақырды. Үнісіздік болды.

Сөз Нұра мешітінің имамы Ерболға берілді. Ол қуғын-сүргін, апатты жылдардың құрбандарына арнап қуран оқыды. Бір құлықтан дәм тағып отырған көп ұлтты нұралықтар атынан алаңда ас берілді. Оған Лужбин, Түсіпбеков Дәулет, Хамитов, Полежа Вера, Бардакова, Есжанова Р.К., Цокаева Раиса, Абилядина Фәлиятә өз үлестерін қосып, алға рахымшылық жасалды.

Шәмей БІЛГІШБАЙҚЫЗЫ.

НОВОСТИ ПОСЕВНОЙ

По данным департамента сельского хозяйства на 7 июня по Нуринскому району посеяно 171,3 тысячи гектаров. На эту дату полностью завершили посевные работы кайнарцы, засеяв 20 тысяч гектаров площадей. Выполнили задание и ивановцы, однако пока есть семена, они продолжают работать и дальше.

Близки к окончанию дончане, у которых фактически засеяно из 12 тысяч плановых га - 10,200 га, ПК "Индустриальный" - 12 тыс. га из 15 тысяч, ТОО "Киевский" - 12,859 из 16,100 га, ТОО "Жаргас" - 2200 из 2500 га, ТОО "Пржевальское" - 14,100 га из 17,439 га и некоторые другие.

Больше половины осталось засеять жараспайцам, майоровцам, черниговцам и энтузиастам (ТОО "Ырыс"). Почти закончили сеять в Тенгизском регионе, где из 2000 плановых га зерновыми засеяно более 1,5 тысячи.

Несмотря на то, что осадков на этой неделе выпало чуть меньше предыдущей, дожди являются главной причиной затяжной посевной.

Идут они в основном полосой, о чем говорит например тот факт, что 6 июня дожди с градом (13 мм) прошли на полях хозяйств: ТОО "Киевский", "Жаргас", "Кайнар", ПК "Индустриальный", когда как в других населенных пунктах на это число было сухо.

ВНИМАНИЮ НАСЕЛЕНИЯ п. КИЕВКА!

11 июня 2000 года в 18.00 состоится вещание частного телевидения по каналу РТР. Трансляция будет каждый вторник и воскресенье с 18.00 до 20.00. Принимаются платные объявления, рекламы, поздравления от организаций и частных лиц.

*"35 мерейтойың құтты болсын Мектебім,
Өз ұяңнан түлеп ұшып көктейім.
Мол қуаныш жүрегіңді тербесіп
Ұл-қызғамыз ержетіп, білімге құлаш сермесіп.
Жарығымыз сөнбесіп,
Білімге құлаш сермесіп..."*

(Шәкірттер лебізінен)

"Тойдың болғанынан болады-сы қызық" деген рас сөз. Киевка №2 қазақ орта мектебінің 35 жылдық, яғни шаңырақ көтеріп, отау тіккеніне осындай мерзім болғанын белгілеп өткізуге бел буған ұстаздар қауымы жыл сайынғы болатын дәстүрлі соңғы қоңырау күні сол үзделеріне жетті.

1999-2000 оқу жылының соңғы қоңырау күнімен дәп келген манағы мерейтойымыз өзара сабақтасып жарасым тапты.

Ертемен 9 сағатта кезеңі келіп тұрған осы оқу жылының рәсімі басталды. Өлетегідей мектеп директоры хабарлама жасады, құттықтады. Мектептің оқу ісінің меңгерушісі Жүмкен Рахымбайқызы оқушылардың бір жылғы білім жолындағы ізденістерін қорытындылап, онда 556 бала оқып, 43 оқушы 11 сынып бітіргенін айтты. Әрі оқу үздіктеріне, ұстаздарға, жұмысшы қызметкерлерге, спорт жүздегерлеріне жеке-жеке мектеп әкімшілігінің құттықтау грамотасы тапсырылды.

Соңғы қоңырауға қатысушылардың атынан осы мақаланың авторына, алтын ұя мектебін ойдағыдай тәмамдаған Тыныбек-тегі Болатбектің, бірінші сыныптың үздігі Шыңбертегі Еркнаттың алтын әжелері Теңдік мен Қадияша шешелерімізге сөз берілді.

Балапаным бірінші сыныпты үздік бітті. Осыдан 31 жыл бұрын Қарлығашым қанатым алтынға бітіріп елі, әпкесінің жолын берсін. Өз қалауымен дәрігер болды. Қазір Жезқазған облысындағы Сәтбаев қаласының бас дәрігері. Сіздерді 35 жылдық мерекелеріңізбен құттықтап, байғазысын жіберіпті. Барлықтарыңызды құттықтаймын, - деді ол, ағынан жарылып ақ жол тілеп, шашу шашты.

Осы күні қуаныш үстінде жүрген, бүгінгі мектеп бітіріп жатқан 11-ә сыныбының жетекшісі Бақыт Дәулетбекқызына, 11-ә сынып жетекшісі Салтанат Қойшыбайқызына, қияғат қанат сермеп ұядан түлеп ұшқалы жатқан Дулат пен Әділдің аналары Нұрбекова Гүлнар мен Камшат Мажитқызына және ауданның білім бөлімінің тіл маманы Тәңірберген Дәрібайұлына сөз берілді.

Бірінші сынып бітіруші бүлдіршіндер ағаларын құттықтап өлең оқыды, гүл ұсынды.

Жаңа ғасырдың алғашқы рет соңғы қоңырауын сыңғыратқан Тыныбектегі Болатбек пен Ибадтегі Жұлдыз алаңы айналып өтті.

Жас түлектер "Мектебім" әнін орындады, жиналғандар сәт-салар тіледі.

Мүғалім-мектептің, мектеп - шәкірттердің жүрегі десек қай-қайсысына да толық жарасым беріп тұратын мұндай айтулы күндердің қашанда көптің көпінде қалатыны даусыз. Қазақ орта мектебінің 35 жылдық мерейтойын осындай дәрежеде ұйымдастыруды ойлаған мектеп ұжымы енді қонақтарын алаңға жинап, бітірушілерін қатарға тұруға шақырды. Осыдан 35 жыл бұрын және күні бүгінге дейін әр жыл сайын мектеп бітірушілер бәз-баяғы бала күндеріндегі ақ қауышып, сүйсініп дегендей - ерекше жылылық танытты.

Жанбырлы күнгі тұнық аспан, тымық ауа мерекелік салтанатпен жарысым тапты. Алыс жақтан келген қонақтармен ұлағатты ұстаз, тай-қулындай тебісіп өскен құрбылардың топ-топ болып әңгімелесіп өткен кеткендерін еске түсіруінің өзі неге тұрады. Қарап тұрсаңыз, 35 жылдың айтуға оңай болғанымен алаң-асуы, асқар биігі бар мерзім екені әбден байқалып тұр. Сондағы бала - бүгінгі азамат, сондағы ұстаз - бүгінгі зейнеткер, қыз бен жігіт - бүгінгі әке мен шеше, сондағы ата мен өже бүгін кейінгі толқын үнісіздікпен еске алып, іштей егіліп қошемет көрсететін марқұм болғаны, әрине, айтуға тұратын әңгіме.

Олай болса 35 жылдан кейін олардың аман-есен бұлайша бас қосып, Алтын ұя мектептерінің

алдында сол бәз баяғы бозбала, бойжеткен күндеріндегідей қауышуының өзі бір ғанибет! Бала-лық бал дәурен, алғашқы ұстаз, алыстап кетті-ау сол күндер! Міне, бүгін сол бір арман қуған күндерін аңсап келген ұл-қыздардың бұлайша жүздесуі бәрімізді де тұнғыш ойға бөледі.

Мектеп алаңы. Айтуға тұрарлық мәні бар оқиғаға жиналушылардың түрінде қуаныш ойнайды. Қолына тигенде қарнын ашатын компьютерден өткізілген жарты

парақ "тойға шақыруда" көрсетілген мерзім де жетті. Әуелі қанқалақтап ұстаз-әжелеріміз бір-бірін жетелеп, кешегі шәкірттерін көруге осында келді. Мектеп алдында аудан басшысы, осы мектептің алғашқы түлегі Дауылбай Мейрамулы, жанында өзімен бірге бітірген сыныптас қыздарының бірі Қарағандыдан келген Нұрмағанбетова Сәуле, аудан әкімінің орынбасары Әдіша Көнеқбайқызы, поселка әкімі Балкен Мұхтарұлы және ұстаздар қауымы, сонан ауыл ағалары Смеден, Қалқеш, Дыбыс, Мұқатай, Мейірман және көне көз әжелеріміз, кешегі арубойжеткендер, ұлағатты ұстаз-аналарымыз Бәтеш, Рашида, Роза, Нұрғайша, Мәурәр, Әниә, Раушан, Хансұлу сынды өңнен иіп жақсыларымыз қаздай тізіліп қалса керек. Той күні әу дегенде көзге оттай басылған жаңалық Сағат Құлтасқызы, Бақыт Төлеутайқызы, Құлапаш Дәуекесқызының видеокамера ар-

қылы мектепте естелікке қалдыру ниетіндегі көпшелі микрофон арқылы тура сұхбат жасауы. Шақырумен келген қонақтардың жүрек жарды лебізі ашық аспанда тұп-тұнық естіліп тұрды. Іле алаңда салтанатты мерекенің ашылу рәсімі басталып аудан әкімі Дауылбай Мейрамулынан сөз басталды. Ол: - Мен мектеп бітірушілерді және бүгінгі тойдың қадірлі қонақтарын құттықтаймын. Бәріміздің алтын ұямыз өмірге жолдама берген мектеп ұжымына, аудан әкімшілігінің құттықтау Грамотасын тапсырамын. Мектеп ауданымыздағы іргелі оқу орны. Қазақ тілін, салт-дәстүрін, білім, ғылымын дамытуға сүбелі үлес қосуда. Біз 1965 жылы қазақ-орыс аралас мектебін 32 бала бітірдік. Бүгін Сәуле екеуміз келдік, бәрі қызмет бабында жүр. Ант беріп едік, бес жылда бір рет кездесуге. Орындап келеміз. Бір сергіп қаламыз, бірақ сәкім қалмапты ұстаздарымыздан. Қайып Шайменов, Зекен Рахымжановтар осы өмірге жолдама берген жандар еді. Жатқан жерлері жайлы, иманды болсын демектің. Әрдайым жас ұрпақтарға қол ұшын беріп тұруды парызым санаймын, - деп Даукең үлкен жомарттық жасап сы-

ныптастары атынан мектепке жүз мың теңге, бір саз аспаптарының орталығын сыйға тартты. "Әкенің ұлы емес, халықтың ұлы бол" деген мақал осыдан қалса керек.

Осыдан кейін алғашқы түлектер атынан орыс сыныбын бітірген аудан әкімінің орынбасары Әдіша Көнеқбайқызына сөз берілді. - Түлектерінің мектебіне айналып келген қазақ мектебінің шәкірттерін мерейтойларымен құттықтаймын. Атқестатта сондағы директорымның қолы қойылып тұр ғой. Бәрімізге ортақ бір шаңырақ астында бірілік, ынтымақта орыс, қазақ демеі, балалар мен ұстаздар қауымы бірлесіп білім алдық. Қолымызды игілікке, аяғымызды

үзетінге жеткізген, қиялымызға қанат берген мектебіміздің абыройы аса берсін. 65-жылғы түлектер атынан менің де сый-сияпатымы болады. Бірақ, артынан болады, - деді жұрт назарын аударған қазақ мектебінің ерлермен бірдей енесі биік ақ үйде қызмет жасап жүрген басшы шәкірт. Осылайша толқиды. "Қыз өссе елдің көркі" емес пе. Бұл ретте "Игіліктің ерте кеші - болмайтын" білетін жиналған жұрт келесі сөзді де асыға күтті. Кезек аудандық білім департаментінің бастығы Сөкен Сатыбалдыұлына берілді. Ол еліміз көлемінде дәстүрге айналған соңғы қоңырау күніне дәп келген мектеп түлектерінің 35 жылдық мерекесіне құтты болсын айтты. "Нұра өңірінің қара шаңырағы" деген өрді де дәп айтылған көңілдің көк жиегінен туындаған ыстық лебізін білдірді. Және өз ұйымының Құрмет грамотасын тапсырды. Бұл аудандық білім бөлімінің де мерейі деп бір қоялық,

және 1999-2000 оқу жылының алғашқы матаға байланған соңғы қоңырауын сыңғыратып ортаға шыққан Болатбек пен Жұлдыз да олардың артынан іле жүгіре жөнелді. Жұрт қол шалақтап, қошемет танытты. Сыңғырлаған қоңырау үні көптің көңіліне қуаныш отын сыйлады.

...Кешегі көктемгі күміс қоңырау үнін көз алдарына елестетті. Бүгінгі салтанатты рәсімдердің өткізілуін өзінің өсем үні өсерлі сөзімен жеткізіп тұрған, осы тойдың ыстығына күйіп, суығына тонған дегендей, жарғақ құлағы жастыққа тимей зыр жүгіріп жүрген директордың тәрбиесі ісі жөніндегі орынбасары Бөпежан Нұрланқызы 35 жылдық той-думанның құрметті-меймандарын мектептің екінші қабатына орналасқан, сол жылдары мектеп бітірушілердің, ұстаз-шәкірттердің әр жыл сайынғы бейне-суреттері арқылы таныстыру жасады. Өткен күндерін еске түсіретін қол шеберлік бұйымдардан ұйымдастырылған шежіре шерткен залға шақырды.

ағайын! Осыдан кейін ауыл ақсақалы Смағұл Мұқанұлы, зейнеткер ұстаздар Әниә Әкімбекқызы, Нұрғайша Жағанқызы, "Нұра" газетінің редакторы Дыбыс Жыржысұлы, аудандық білім бөлімінің бас маманы осы мектепте 9 жыл директор болған, әрі мектептің алғашқы түлектерінің бірі Тәңірберген Дәрібайұлы бастаған адамдар сөз сөйледі. Сөзінің соңында Тәңірберген Дәрібайұлы сүйікті мектебіне арнаған өлеңін оқыды, әрі өз үлесі барын білдірді.

*Сенде ғана бар білімнің шырағы,
Алтын ұя, еңсегі биік тұлғалы,
Қазақ деген ұлы халық ұрпағы,
Болсын деймін бар шәкірттің тұрағы.*

*Еске түссе, өткен өмір мектебім
Сенің арқаң арманымға жеткенім.*

*Сусындатым білімменен нәр бердің,
Сол нәртен сусындатып көктемдім.*

*Мерейі той, қоңыраумен жалаң-ақсар,
Біреуді ой, біреудің көңілін ән басар.*

Құтты болсын түлектерім тойларын,
Қуат беріп, іске асыны ойларың,

- деген өлең жолдарын оқыды.

Салтанатты рәсімде іргелес жатқан Қарой мектебінің директоры Зарлық Мақсұтұлы сөз алып, құттықтады. Өзі де алғашқы түлектер ретінде көрнекті түрде әзірлеп өкелген қабырға газетін және бағалы сыйлықтарын тапсырды.

Қарағандыдан келген "Арпа ішінде бір билдей" алғашқы түлек Нұрмағанбетова Сәуле әуелі бүгінгі күнгі мектеп бітіріп жатқан түлектерге құттықтау жеткізді. - Алдарыңда арман тұр... Асулардан талмай асыңдар! Манадан бері сөз сөйлеген ағаларың, апаларың сияқты үлкен азамат болыңдар. Алдарыңнан тек бақыт таны арайласың, - деді ол. Айтар сөз, дәйім солай болғай.

35 жылдық мерейтойының тағы бір қызықты кезі "сол жылдар, махаббат қызық мол жылдардың" соңғы қоңырау үнін соққан адамдарды ортаға шақырған кезде, бақына ақ бантик байлап, ақ фарфугің, қоңырақ көйлегің қирген осы мектептің түлегі, қазіргі өнегелі ұстаз қызымыз Сағат Құлтасқызы мен бозбала жүрген шағында болашаққа көз тіккен кешегі директор, бүгінгі білікті маман Тәңірберген Дәрібайұлы

адамдарымыз әскери шені басым, байқаймын полковник жас азамат болды. Сірә, бұл да шақырумен келген құрметті қонақ, тәрбиелі түлек шығар, Тұрсынов Елеусіз Төлеуұлы екен. - Қайда жүрсе де алтын ұя мектебін ұмытпаймын. Білім шынына қанат қағып, үлкен ізденіс, талпыныспен адамгершілік қасиеттерді сыйлаған ұстаздарыма көп-көп рахмет. Шәкіртсіз-ұстаз, ұстазсыз-адам болмайды. Қайда жүрсе де есімде ұстаймын. Ұстазым Мәнәні және осында жүрген күллі мүғалімдерді, Киевқалағы досым Ахметов Дауылды, мектебімің бүгінгі жас түлектерін құттықтаймын. Кім болмасын мектебі мен ұстазым аялауға тиіс. Бұл адамгершіліктің белгісі, - деді азамат, мектебін көріп масаттанып.

Осы күні ерекше көңіл күйде жүрген кешегі балалық бал дәуренін еске алып шаттық сезімде кездескен адамдарымыз, манағы тақталдан көрген алтын медаль иегері Қамар Бөрбекқызы болды. - Мектебімізді сүйемін. Той құтты болсын, ұзағынан сүйіндірсін.

"Жүзден-жүйрік, мыңнан-тұлпар" деген тақпадан алтын медаль иегерлерімен таныстық. Айталық, Бергенова Рымкеш (1965-1966), Бақыт Науенқызы (1980-1981), Қарлығаш Шыңбергенқызы (1968-1969), Қамар Бөрбекқызы (1968-69), бастаған кезінде әріптестерінің шоқ жұлдызы болған азаматтарымызды мақтан тұта отырып одан кейінгі 70, 80, 90-шы жылдардың түлектерін еріксіз іздегендей болдық. Тағы бір көзімізге оттай басылған бейне, қазірде Урожайный орта мектебінің оқу ісінің меңгерушісі, күні кешеге дейін аудандық білім бөлімінің бас маманы болған белгілі тәлімгер ұста-

зымыз Сұлтанбекова Күлән Бәйбішқызының 1990-91 оқу жылдарында осы қазақ орта мектебінің директоры болғанын, әрине, той күні мерейіміз деуге әбден тұрады. Дәл осы тақта алдында мен 1965-66 оқу жылының бітірушілері, алтын медаль иегері Алмаш Әбілқайырқызының сыныптап құрбылары, ауданымыздың халықты әлеуметтік қорғау саласының белгілі қызметкері Күміс Әлиасқарқызы, жібектей сызылған мінсезді, адам жанының арашасы болып жүріп зейнеткерлікке аттанған Мереке Шілдебасвамен кездесіп қалдым. Олар: - Өте қуаныштымыз. Қаншама адамдармен жолығыстық. 35 жыл қас қағым уақыт сияқты. Ұйымдастырушыларға рахмет. Ұстаздарымыз Рашида, Мәнә, Нұрғайша, Мейірман т.б. құрмет тұтамыз. Олар абзал жандар. Сынып жетекшіміз, физика маманы Сүлейменов Жүсіпағай, Тыныбек Балабекұлы, марқұмдарың топтырағы торқа болсын, - деді тебіреніс үстінде Күміс пен Мереке. Олар кыз күндеріндегідей қолтықтасып, сыңғыр-сыңғыр күлісіп зал ішін аралап жүре берді.

Біздің осыдан кейінгі жолыққан

Тағы бір кезде, аудандық мәслихаттың хатшысы Топархан Рахымбекұлы құттықтау сөз сөйлеп, аяулы ұстаздары Мәурәр Төлеубайқызына сый-сияпаттарын ұсынды. "Әліппенің ақ жағы - білім бұлағы" деген сөз қайда? Қадірін білген шәкірттеріміз зейнеткер-ұстазымыз Раушан Кәрімқызына оқалы мешепент кигізді. Көптің аузында жүрген қалаулы ұстаз аға, Мейірман Айтжанұлына шәкірттері ерекше құрмет тұтып, ақсақалға көгілдір аспаң түстес тақиялы орама жағалы шапан жапты. Кезінде самайларын ақ қырау шалғанында білмей бала, бала деп бүгінге жеткен ұстаздарға жұрт шынайы құрмет көрсетті.

Сондай-ақ мектеп ұжымы зейнеткер ұстаздарына естелік қолсағаттарын берді. Шәкірттер қауымы өз-өз ұстаздарына өкелген сыйлықтарын тапсырып жатты. Бәрі - бәрі келісіп-ақ тұр.

Ендігі кезекте ұстаздар қауымының өз күштерімен әзірлеген мерекелік концерт спорт залында

басталды. Біріккен хор, домбыра ансамблі, ұстаз келіншектеріміздің, оқушылардың орындаған ән-билер бәрі-бәрі де жарасым тауып тұрды. Біткен іске сын көп. Бірақ, айтатын жерде бәр-бәрін ашық жеткізу, артынан емес кезінде айттып жүресек, әттеген-айы болмайды. Манағы концертті тыңдайтын еш мүмкіншілік болмады. Шынын айтсақ, мектептің асты үстінде әу дегенде-ақ, сауда дүкендері ашылып, ішімдіктер сатыла бастады. Гу-гу әңгіме, жүріс-түріс, ілезімде мез қылып жіберді. Біреуді-біреу біліп болмайды. Жалпы мерекені ұйымдастыру ісінде үлкен палағайлықтар болғаны айқын аңғарылады. Ауданның әкімшілік пен білім департаментінің бұл саладағы лауазымды адамдарының қатысуынсыз, өз білермендіктерімен шешілген мерейтойға ұстаз, ата-ана, оқушылардан қаржы, тамақ, көмек жинау бір жағынан алғанда "жылу" жинап той өткізілу мемлекеттік тізімді осындағы жалғыз қара шаңырағына деген үкіметтік тұрғыдан еш қамқорлықтың жасалмағанын айқын көрсетті. Егер осы тойға сонау Астанадағы лауазымды шәкірттері т.б. келгенде іше, бетімізбен жер басар едік қой. Әлбетте мұндай мерейтойлар үлкен байқаулардан таразыланып, мінсіз іті мақсаттарға жетелейтіндей тәлімдік қасиеттерімен дараланып өткізілуге тиісті. Әр нәрсенің өз орны бар, мерекелік ойын-сауық, шағын да болса әртүрлі отырыстар өз мәдениетімен, дәстүрімен болса іті еді. Бірақ...

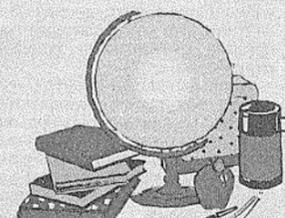
Шәмей БІЛІПБАЙҚЫЗЫ.

күегері болған азаматтар 1967-68 оқу жылының түлектері, Киевқалағы "Үміт" атты коммерциялық бірліккен жеке меншік орталығының қасікері Түсіпбеков Қоянбай Тақырулы, аудандық білім беру департаменті мүғалімдер кәсіподағының төрағасы Таңжарық Әкіжанұлы мен жұбайы Сағдат Мәмбетайқызы, психиатр дәрігер Бақыт Мұхамеджанқызы, дәрігер Ләззәт Шалдыбаева, Бақыт Дәулетбекқызы болды. Олар осы күні 11 сынып бітірген, сыныптап достары Кийбай Баймағанбетұлының Фатима есімді қызына ақ жол тілеп, алтын алқа тақты. Олардың көшбасшылығы белгілі кәсіпкер Қоянбай Тақырулы өзіне сөз кезегі келгенде мектепке қомақты байғазы ұсынды. Нағыз ұлтжанды азамат екенін танытқан ол 20 тонна көмір, 15 кг бояу, 2 баллон кислород, 1 бөшке карбид, 1 қап цемент, 2 қорап электрод тағы басқа шұбырға жөнелді. Бұрынғы талай жерде жомарттық жасап жүрген Қоянбайға жұрт разы болды. Бұл, әрине, ұрпақ үшінгі жомарттық деп ұқтық.

Тағы бір кезде, аудандық мәслихаттың хатшысы Топархан Рахымбекұлы құттықтау сөз сөйлеп, аяулы ұстаздары Мәурәр Төлеубайқызына сый-сияпаттарын ұсынды. "Әліппенің ақ жағы - білім бұлағы" деген сөз қайда? Қадірін білген шәкірттеріміз зейнеткер-ұстазымыз Раушан Кәрімқызына оқалы мешепент кигізді. Көптің аузында жүрген қалаулы ұстаз аға, Мейірман Айтжанұлына шәкірттері ерекше құрмет тұтып, ақсақалға көгілдір аспаң түстес тақиялы орама жағалы шапан жапты. Кезінде самайларын ақ қырау шалғанында білмей бала, бала деп бүгінге жеткен ұстаздарға жұрт шынайы құрмет көрсетті.

Сондай-ақ мектеп ұжымы зейнеткер ұстаздарына естелік қолсағаттарын берді. Шәкірттер қауымы өз-өз ұстаздарына өкелген сыйлықтарын тапсырып жатты. Бәрі - бәрі келісіп-ақ тұр.

Ендігі кезекте ұстаздар қауымының өз күштерімен әзірлеген мерекелік концерт спорт залында

басталды. Біріккен хор, домбыра ансамблі, ұстаз келіншектеріміздің, оқушылардың орындаған ән-билер бәрі-бәрі де жарасым тауып тұрды.

Біткен іске сын көп. Бірақ, айтатын жерде бәр-бәрін ашық жеткізу, артынан емес кезінде айттып жүресек, әттеген-айы болмайды. Манағы концертті тыңдайтын еш мүмкіншілік болмады. Шынын айтсақ, мектептің асты үстінде әу дегенде-ақ, сауда дүкендері ашылып, ішімдіктер сатыла бастады. Гу-гу әңгіме, жүріс-түріс, ілезімде мез қылып жіберді. Біреуді-біреу біліп болмайды. Жалпы мерекені ұйымдастыру ісінде үлкен палағайлықтар болғаны айқын аңғарылады. Ауданның әкімшілік пен білім департаментінің бұл саладағы лауазымды адамдарының қатысуынсыз, өз білермендіктерімен шешілген мерейтойға ұстаз, ата-ана, оқушылардан қаржы, тамақ, көмек жинау бір жағынан алғанда "жылу" жинап той өткізілу мемлекеттік тізімді осындағы жалғыз қара шаңырағына деген үкіметтік тұрғыдан еш қамқорлықтың жасалмағанын айқын көрсетті. Егер осы тойға сонау Астанадағы лауазымды шәкірттері т.б. келгенде іше, бетімізбен жер басар едік қой. Әлбетте мұндай мерейтойлар үлкен байқаулардан таразыланып, мінсіз іті мақсаттарға жетелейтіндей тәлімдік қасиеттерімен дараланып өткізілуге тиісті. Әр нәрсенің өз орны бар, мерекелік ойын-сауық, шағын да болса әртүрлі отырыстар өз мәдениетімен, дәстүрімен болса іті еді. Бірақ...

Шәмей БІЛІПБАЙҚЫЗЫ.

НАШЕЙ ИСТОРИИ СТРОКИ

СЕЛО НА БЕРЕГУ НУРЫ

Своим появлением совхоз "Энтузиаст" обязан постановлению Совета Министров СССР от 25 сентября 1954 года "Об организации новых зерновых совхозов и назначении руководящих кадров". Известно и то, что доверенность на управление несуществующего хозяйства Минсельхоза республики выдал С. Горбачеву – первому директору совхоза "Энтузиаст". Это было 26 декабря 1954 года, что и является датой рождения целинного совхоза "Энтузиаст".

В 1954-55 годах на карте Карагандинской области появились 16 новых хозяйств, из них 7 – в Нуринском районе. Это совхозы: "Энтузиаст", "Шахтер", имени Пржевальского, "Индустриальный", "Киевский", "Щербаковский", "Донецкий".

На целину в то время по зову сердца ехали тысячи патриотов, людей самых различных возрастов и профессий, от маститых кандидатов наук до 17-летних юношей. Нельзя забыть то, как давались в то время первые гектары целинной пашни, первые тонны целинного хлеба. До волнения памятные эти годы целинникам нашего района, тем, кто забивал первый колтышек, прокладывая первую борозду, построил первый целинный дом.

Чтобы объединить массы людей, прибывших на целину, организовать их труд, сплотить их в этни дружных и боеспособных коллективов, нужно было найти соответствующие формы организаторской работы. Сегодня нельзя не вспомнить первых директоров совхозов: С. Горбачев, Н. Угрюмова, Шелухина, Рыбальченко, Невинчаного, Вольфсона, Ткаченко, секретарей партийных организаций совхозов: Кистафина, Бондаренко, Ермоленко, Жакина, Любимова, Чирковского; главных специалистов и директоров Черниговской, Кызыл-Казахской и Киевской МТС: Омарова С., Берниязова, Гошица, Ирисова, Акназиева и многих, многих других.

Только в совхозе "Энтузиаст" в 1955 году было распахано 18 тысяч гектаров целины, а засеяно под первый урожай лишь 3 тысячи гектаров. Сегодня пашня объединенных хозяйств села Энтузиаст составляет свыше 24 тысяч гектаров.

Всем широко известны имена первоцелинников, прибывших в совхоз "Энтузиаст": А.Д. Клиленко, В.И. Медведова, И.М. Будникова, С. Яцуценко, А. Косоногова, И. Кураева и многих других. Уже в 1955-56 годы

в совхозе насчитывалось 64 трактора ДТ-54, более 50 комбайнов и другой техники.

Из воспоминаний одного из старейших жителей села С.М. Яцуценко:

– Весной 1954 года слово "целина" было у всех на устах. Нельзя сказать, что мы в то время были молоды. У меня за плечами было два года войны, работа с 1943 года в колхозе трактористом. К этому времени я имел достаточно опыта и знаний. Из пяти братьев я был самым старшим, имел семью, впрочем, жены были к тому времени и другие братья. В один из весенних вечеров собрался в доме у родителей на семейный совет и решили, что целина – это и наше дело. Приехали на место нынешнего совхоза "Энтузиаст". С нуля начинали строить село, пахать землю. Вскоре приехали к нам и наши семьи. Жили в вагончиках на полевых станах, а в 1956 году начали строить свои дома. И не оттого, что с жилищем было трудно, а потому, что хотелось основательно укорениться на этой земле. И поныне старожилы села называют улицу, где мы живем с братьями, улицей Яцуценко.

Выросли сыновья и дочери братьев Яцуценко, многие из них продолжают дело своих отцов и матерей. Поистине род Яцуценко в Энтузиасте – это целая династия. Бывший заместитель директора совхоза В.Н. Черногор рассказывал: "Приехал я из Донецкой области в январе 1955 года. Первые рабочие совхоза – их было тогда всего три тракториста и три шофера – временно жили в селе Актобе. Вот они-то и возили из Целинограда вагончики, цистерны, горючее, семена. Потом стала поступать и новая техника. В марте 1955 года строителями были построены столовая, пекарня, баня, автогараж. К осени того же года выросло несколько жилых домов".

В апреле 1955 года из Ростовской области приехали еще около 100 человек. Среди них были И.И. Загорючев, Иван Шербинин, братья Яцуценко – Сафрон, Николай, Анатолий, Николай Логинов, Николай Кирипан, Василий Белоусов с женой Валентиной, Валентин Шведов и другие. Многие из них до конца трудились в хозяйстве, имеют высокие правительственные награды.

Долгие годы главным экономистом работала Иранда Михайловна Будникова. Она приехала в совхоз в 1956 году из Пензенской области после окончания училища механизации.

Вместе с ней приехали Иван и Николай Ревниевы, Михаил Калдин, Александр Сорочкин, Александр Косоногов, Николай Барнуков.

В отряд механизаторов совхоза вливались и представители местного населения. Через некоторое время одну из передовых бригад возглавлял Мажит Кусяинов, а в числе передовых механизаторов трудились Петр Кандрашев, Александр Мейер, Николай Мейербеков, Мукатай Оспанбеков и многие другие.

Я хочу напомнить об одной газетной публикации двадцатилетней давности под названием "Наперекор стихии". В совхозе "Энтузиаст" в начале апреля перегоняли технику на полевые станы, так сказать, выставляли на линейку готовности перед весенне-полевыми работами. С последним трактором ДТ-75 ехали трое механизаторов, два брата, жена одного из них, которая вскорости ждала появления на свет ребенка, да угловатый семнадцатилетний паренек. Перезжая через реку Солоную, которая вышла из берегов, трактор ближе к середине заглох. А вода тем временем прибывала все быстрее, она выгнала всех четверых спутников на капот и крышу кабины трактора. Тяжелые льдины бились об трактор и тот опасно раскачивался. Женщине стало совсем плохо. Нужна была срочная помощь. Ни один из взрослых мужчин не умел плавать. Тогда молодой парень, раздевшись, скользя в стылую воду. Течение немилосердно бросало его и увлекло за собой. До берега было 15-20 метров, но коварная река заставила его проплыть куда большее расстояние. Брошенная с трактора одежда частично осталась в воде. Оставшаяся одежда намочила и еще сильнее холодила обледеневшее тело. Не согрелся его даже быстрый бег. Мокрый, обледеневший он добрался до пологого стана, пробравшись более семи километров. Подмога подошла к реке вовремя, так как неструной водой оставалась лишь верх кабины трактора. Трудной была переправа людей на берег, а трактор удалось извлечь только тогда, когда упал уровень воды. Как сложилась судьба этих людей? Супруги после благополучного рождения ребенка уехали из совхоза. Другие двое и поныне живут в селе Энтузиаст. А тот самый паренек – это всем известный и уважаемый сегодня человек, прошедший большую комсомольскую, партийную, советскую школу – Кайрула Калиевич Калиев".

Что можно еще сказать в заключение этой темы? А то, что Кайрула Калиевич был, есть и остается надежным и честным человеком, несмотря на все физические и моральные испытания, которые преподнесла ему судьба-злодейка и сама жизнь.

О совхозе "Энтузиаст" можно говорить много. Разные руководители были у руля этого хозяйства и, наверное, каждый из них внес свой вклад в его процветание. Начиная от первого директора совхоза С. Горбачева, затем Н. Угрюмова, Н.П. Цулуна, А.П. Применко, А.М. Осинина, М.С. Искакова, Ж.О. Оспанова, Б.Г. Хусаинова (при котором совхоз был разделен на мелкие хозяйства) и до Сапара Ержуманова – директора ТОО "Жигер". В 1998 году возникли еще два хозяйства: ТОО "Бирлик", которое возглавляет К.К. Калиев и ТОО "Брыс", возглавляемое Калкеном Амантаевым.

Как бы ни складывалась в дальнейшем судьба этого села, бывшего совхоза в будущем, прошлое у него было замечательным. Достаточно сказать о том, что село Энтузиаст – село

современное. Здесь имеется отличный сельский клуб, библиотека, добротные строения. В Энтузиасте в недалеком прошлом одним из первых в районе был задействован Дом бракосочетания, введены новые свадебные обряды и юбилейные праздники.

В прошлое хозяйство ежегодно засеивалось до 20-21 тысячи гектаров зерновых, имело 24 тысячи гектаров пашни, было много скота, имелась прочная кормовая база. Все это возродится вновь, ведь в этом селе живут люди, умеющие хорошо трудиться, соблюдать и продолжать славные семейные традиции.

И еще... На центральной усадьбе, в центре села воздвигнут обелиск – серебристая ракета, круто устремленная вверх. Внизу над бетонным постаментом – металлическая доска с надписью: "17 октября 1969 года на территории совхоза приземлился космический корабль "Союз-7". Экипаж корабля: командир-подполковник А.В. Филипченко, бортинженер В.Н. Волков (фамилия в траурной рамке), инженер-исследователь подполковник Горбатко В.В."

В селе свято хранят память о павших воинах в Великой Отечественной войне и о космонавтах, приземлившихся на территории совхоза. Еще пять лет назад здесь проживало 16 участников войны, сегодня их осталось семеро, причем, одна женщина – Руди Галина Александровна и пять мужчин: С.М. Яцуценко, Б.С. Ишимов, Г. Касенбаев, Ф.Г. Сафуллин, Г.Х. Хусаинов, В.И. Борисов.

Село Энтузиаст по своей сути – село интернациональное, где при населении 1900 человек живут и трудятся люди 19 национальностей.

Сегодня, говоря о 45-летию совхоза "Энтузиаст", разве можно забыть тот бесценный вклад рабочих и специалистов в дело процветания села и хозяйства за все эти годы? Много сил вложили в становление хозяйства бывшие специалисты: главный агроном Н.К. Поляк, прораб П.В. Хоречко, главный инженер Д.Т. Ершов, бывший директор Кызыл-Казахской МТС Абдрашид Байганин, главный бухгалтер Г.Х. Хусаинов, бессменный директор школы В.И. Яцуценко, секретарь партбюро разных лет В.И. Борисов, П.А. Петин, мастера машинного доения Э.Г. Бургер и В. Левченко. Более 17 лет проработал председателем сельского совета и акимом села Кайрула Калиевич Калиев.

Добрую страничку в истории села оставили семейные династии, супружеские пары первоцелинников: водитель Колтунов Н.Ф. и его жена Мария Ивановна, проработавшая более 20 лет секретарем сельского Совета. Механизатор В.Л. Калашников и его жена Мария Константиновна, проработавшая более 40 лет учительницей Энтузиастской СШ. Механизатор Росляк С.М. и его жена – Римма Артемовна более 35 лет работала учительницей в школе. Сестры Овчарова Ирина Марковна и Галина Марковна до выхода на пенсию трудились на разных участках производства, Ирина Марковна

более 30 лет работала главным бухгалтером сельского Совета, муж ее – Косоногов А.С. за свой труд имеет 8 орденов и медалей, в том числе ордена Трудовой Славы II и III степени. Богатая трудовая биография братьев Барчан Николаев и Григория, Абдрахмановых Турлубека и Казбая, Годуновых Владимира и Ивана, Лидии Родионовны Ждановой – первого председателя сельского Совета, после нее работала председателем в течение 10 лет Нурмагамбетов Серик. По стопам отца известного механизатора Серикова Сапара пошла его сыновья Марат и Канат. За последний десяток лет не было случая, чтобы Марат Сериков не выполнил 2 сезонные нормы. Поистине достойная смена отцов.

Сегодня можно сказать много добрых слов в адрес механизаторов Андрианова Николая, Виннина Егора, А. Левенцова, В. Горшинина, телятника Калиевой Толеу, Касеновой Суюнбике, водителя Жапанова Еркена, Мухамедина Ерсина, Буллакова Николая, скотника Калиева Назымбека и многих, многих других.

Село Энтузиаст расположено на выгодном географическом месте, рядом трассы на Астану и райцентр, а с другой стороны несет свои воды река Нура. В Энтузиасте богатые заливные луга, вопрос кормовой базы никогда не был острым. В экологическом плане в селе имеется парк, много зеленых насаждений у каждого дома, есть парк, свои сады.

Минуло 45 лет, а в памяти многих энтузиастцев еще слышится скрип вагонов, видятся первые палатки и вагончики, помяты зимние морозы и метели. Отсчет времени продолжается, но память крепко держит в своих объятиях все события тех дней. За 45 лет с начала рождения нового хозяйства – это целая история, когда второй раз меняются поколения, то есть внуки первоцелинников стали взрослыми, когда оглянувшись назад, каждый житель может гордо сказать: "Да, я жил в замечательном селе, где есть и доля моего труда, в селе, построенном на энтузиазме людей, одержимых и молодых". Растет и будет хорошо село на берегу реки Нура, и живут в нем замечательные люди. Здоровья и счастья в нелегкой сегодняшней жизни. Вам, жители села Энтузиаст!

П. НАЗАРКИН.

О борьбе с правонарушениями и беспризорностью среди несовершеннолетних

Профилактика правонарушений, борьба с беспризорностью среди несовершеннолетних ведется в районе на основе разработанного комплексного плана работы всеми заинтересованными органами: отделами образования, здравоохранения, инспекцией по делам несовершеннолетних, комиссией по делам несовершеннолетних при акиме района, а также при участии общественных организаций, родительских комитетов, женсоветов, советов по профилактике правонарушений в школах.

Рейды "Подросток", "Улица", проводимые ГДН РОВД совместно с учителями, выявляют несовершеннолетних правонарушителей, а также родителей, злостно не выполняющих свои обязанности по воспитанию детей.

За прошлый год по району несовершеннолетними было совершено 10 преступлений, в совершении которых принимали участие 16 человек, с начала этого года совершено 4 преступления, в которых приняли участие 4 человека. Все преступления были имущественного характера. 19 родителей были привлечены к административной ответственности по ст. 183 Ко АП РК, 7 родителей по иску комиссии по делам несовершеннолетних судом были лишены родительских прав, 2 – ограничены в родительских правах. С начала этого года в суд направлены три иска на лишение родительских прав, два из которых удовлетворены, а третий находится на рассмотрении. Дети направлены в ЦВИАРН для дальнейшего определения их в государственные детские учреждения. За прошлый год открыты в детские учреждения 27 таких детей, с начала этого года – 5.

За прошлый год ИДН РОВД выявлены родители, вовлекающие несовершеннолетних в антиобщественную деятельность, 5 родителей осуждены судом по ст. 132 УК РК.

На местах оживили работу женсоветы, которые вносят свою лепту в воспитание неблагополучных семей, оказывают им материальную и моральную поддержку.

В школах района планомерно ведется изучение предмета "Государство и право", введен новый предмет "Валеология", которые дают учащимся основу правовой базы и при изучении которых ведется разъяснительная работа против употребления наркотических средств и спиртных напитков. Ежегодно проводится районный конкурс правовых знаний.

В целях приобщения несовершеннолетних к труду в летнее время ежегодно акимом района принимаются решения, по которым на каждом предприятии, организации, независимо от форм собственности, определяется квота рабочих мест для трудоустройства несовершеннолетних из неблагополучных семей или находящихся на учете. За лето 1999 года по направлению комиссии по делам несовершеннолетних при акиме района было трудоустроено 72 подростка на временные работы по заготовке кормов, выращиванию картофеля и другие работы. Трудоустройство подростков предусматривается и этим летом.

В настоящее время на учете находится 43 неблагополучных семьи, в которых 112 детей. С ними ведется планомерная профилактическая работа педагогами, инспекторами ИДН РОВД, при необходимости дела направляются для рассмотре-

ния на КДН при акиме района.

С начала года профилактическая работа по борьбе с правонарушениями среди несовершеннолетних активизировалась. По инициативе прокурора Б.М. Акметова в районе создан и работает Координационный Совет по применению законодательства РК о несовершеннолетних. Утвержден состав, куда вошли КДН, ИДН, прокуратура, работники образования, здравоохранения, определены основные направления деятельности Совета. По всем населенным пунктам района закреплены ответственные, созданы четыре группы для изучения положения дел в работе с несовершеннолетними и оказания практической помощи.

10 мая под председательством прокурора района состоялось также заседание Координационного Совета правоохранительных и контролирующих органов Нуринского района, где был рассмотрен следующий вопрос: "Состояние преступности среди несовершеннолетних, причины, динамика роста данной категории преступности в районе, работа правоохранительных и исполнительных органов по профилактике правонарушений и преступлений среди несовершеннолетних", приняты конкретные решения, разработан ряд первоочередных мер, в частности, отмечено, что необходимо уделять больше внимания работе по опеке и попечительству.

Есть основания предполагать, что координация деятельности государственных органов управления и правоохранительных органов по предупреждению преступности даст определенные результаты.

Л. ГОРДИЕНКО.

ШКОЛЬНАЯ ЖИЗНЬ УРОК МУЖЕСТВА

Вот и настал тот день для мальчишек, когда они у стен родной школы должны безупречно исполнять свой долг. Они понимали одно, что для наших будущих солдат характерны беззаветное служение Родине, любовь к Отечеству. Вот уже четвертый день в школе "пятидневка". Ничего сногшибательного, никаких измений в школьной программе. Ее смысл прост. Это пятидневные учебно-полевые сборы юношей одиннадцатых классов. Главная цель – подготовка ребят к службе в армии. С "подъема" с 7 часов утра до 23.00 "отбоя" они четко выполняли разделы программы начальной военной подготовки.

За день до начала сборов у волеука школы было уже все готово: план-конспект, план военно-патриотического воспитания, распорядок дня. В кабинете НВП

расставлены кровати, заправлены постели, оборудован пост для выполнения обязанностей дневальной по роте, имелись повязки с надписью "Дежурный по роте". Как говорится, все соответствовало уставу ВС РК. А значит, и вывод напрашивался сам по себе: работа по военно-патриотическому воспитанию у нас на уровне. Преподавателем-организатором НВП работает бывший выпускник нашей школы – Альшинбаев Акканна Ныгыманович, офицер запаса с большим опытом, один из лучших военруков района. Любое мероприятие под его руководством в школе проходит очень содержательно и увлекательно.

Не менее запоминающимся для ребят станут и эти пятидневные сборы, где рано с утра – зарядка, а все остальные мероприятия расписаны по часам. Занятия

раздела по "тактической подготовке" проходят у старшекласников с хорошими результатами. Нельзя не отметить и участие юношей на торжественном митинге, посвященном 55-летию Победы в райцентре, где они отстаивали часть района вместе со своими преподавателем А.Н. Альшинбаевым. Отдельно хотелось бы назвать мальчиков 11-ых классов – Махмута Нуритдинова, Дамира Сарсембекова, Диму Дайнеко, Женю Ефремова, Алибека Бекмухамбетова, Марата Бялызова, Касымхана Альшинбаева, Азамата Скакова, Еркнана Садымова, Женюса Мылтыкбаева, Нияза Нурхайдарова. Так держать ребята! Мы верим, что вы нас не подведете.

Р. АЛЬШИНБАЕВА, преподаватель Путь-Ленинской СШ.

ЕСТЬ В НАШЕЙ ШКОЛЕ ТАКАЯ ТРАДИЦИЯ

Очень хочется рассказать чужеземцам о хороших традициях, которая вот уже много лет живет у нас в школе имени Талжанова.

Каждый год 1 мая в 11.00 часов наша школа встречает выпускников, которые окончили ее 5, 10, 15, 20 лет назад и т.д. Так было и в этом году 1 мая 2000 года. Выпускники 11 русского и 11 казахского классов радужно встречали тех, кто много лет назад сидел за партами, тех, кто учился в этой школе и помнит ее учителей и своих товарищей.

Была интересная программа, как и каждый год: игра-потеря, где гости отвечали на каверзные

вопросы по школьной теме, много концертных номеров, танцевальных, был поток пожеланий от гостей школы. Ну и, конечно же, гости рассказывали об интересных случаях, происходивших с ними в стенах этой школы, вспоминали учителей, которых любили и уважали. К сожалению, ряды их поредели: кто переехал, поменял место жительства, а кто уже ушел от нас навсегда.

Выпускники, которые окончили школу 20 лет назад, самые старшие среди выпускников, веселились и танцевали так задорно, что во всех проводимых конкурсах заняли 1 место. Их классным руководителем была старейшая учи-

тельница нашей школы – К.Д. Нуркенова, которая и поныне работает у нас, ведя уроки химии и классное руководство. Она тоже не стареет и не унывает.

Я желаю другим школам, чтобы у них тоже было много хороших традиций, как у нас. Спасибо тем классным руководителям, кто организовал подобное мероприятие. Встреча выпускников школы имени Талжанова будет проводиться всегда, несмотря на трудные времена. Мы рады встрече с вами, наши выпускники!

А. МУХАМЕДРАХИМОВА, председатель профсоюзного комитета школы.